

भारतातील प्रगती व विकासातील अडथळे इंडियाबॅरियर्स.वर्ड्सप्रेस.कॉम

IndiaBarriers.Wordpress.com

या साइटचा उद्देश हा मुद्दा आहे की समस्या आणि प्रगती करण्यासाठी रोडबॉक्सेस प्रगतीपथावर आहेत आणि आशा आहे की देश आणि सरकार या समस्यांमधून बाहेर पडण्यासाठी उपाययोजना करणार आहेत.

सामुग्री

□

1

1. जास्तीत जास्तमूळपणानवाभाव 2

2.आगिनसणे 3

3. संरक्षण आणि आर्मेन्ट्सवरील ओव्हरस्पेन्डिंग - हात विकत घेण्यामध्ये सापळा 7

4. शौचालय 8

5. गळती 10. 10

जलमार्गामध्ये प्रदूषण 11

7. मान्सून पाऊस - ड्रेनेज इश्यू आणि साठवणुकीचा अभाव झील आणि धरणात 12.

8. लाच आणि भ्रष्टाचार, विद्यापीठ आणि पंचतयांसह 13.

9. कचरा आणि स्वच्छता 14

10. प्लास्टिक प्रदूषण 17

11. बर्याच सार्वजनिक सुट्ट्यांमुळे कमी उत्पादकता 18.

12. भारतीय शिक्षणातील संकटा20

13. ग्रामीण विकास 22□

1. अतिवृद्धि

अतिवृद्धि ही आपल्या अस्तित्वासाठी गंभीर धोका आहे. संपूर्ण जगाला फक्त काही देशांद्वारेच या समस्येचे निराकरण करण्याची आवश्यकता आहे. जगभरातील लोकसंख्या प्रामुख्याने वैद्यकीय प्रगतीमुळे आणि शेती उत्पादनातील वाढ यामुळे वाढत आहे. ब्राझिल, चीन आणि भारत अशा देशांमध्ये त्यांच्या लोकसंख्येमध्ये मोठ्या प्रमाणावर वाढ दुर्लक्ष करून त्यांच्या दुःखांमध्ये अधिक वाढ झाली आहे.

भारत आता 1.2 अब्ज घर आहे. याशिवाय, या शतकाच्या मधल्या काळात स्थिरतेच्या उपाययोजना केल्या गेल्यास भारताची लोकसंख्या 1.8 अब्ज होण्याची अपेक्षा आहे. आज लोकसंख्या मोठ्या प्रमाणावर झाल्यामुळे भारत मर्यादित आहे. 57 अब्ज अब्जाधीश भारताच्या संपत्तीचा 70 टक्के भाग नियंत्रित करतात. या आर्थिक विषमतामुळे दारिद्र्य, मोफत वैद्यकीय सहाय्याची कमतरता, सामाजिक सुरक्षिततेची कमतरता आणि वाईट परिस्थितीची कमतरता येते. आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स अँड ऑटोमेशन मध्ये झालेल्या प्रगतीमुळे समस्या अधिक गंभीर आहेत. ऑटोमेशनमुळे आयटी आणि उत्पादन क्षेत्रात आधीपासूनच लाखो रोजगार हानी होत आहेत. स्थानिक बाजारपेठांप्रमाणे स्पर्धात्मक नसलेल्या नोकरीच्या कपात आणि किंमतीमुळे आतापर्यंत ई-कॉमर्स उचलण्यात अपयश आले आहे.

अतिसंख्य लोकसंख्या कार्यरत संस्थांना अपात्रता देते आणि देशाच्या पायाभूत सुविधा, वैद्यकीय सहाय्य सुविधा आणि सामाजिक कल्याणकारी उपक्रमांना अप्रभावी करण्याच्या सर्व योजना बनवते. यात स्वातंत्र्यानंतर गेल्या 69 वर्षांमध्ये झालेल्या सुधारणांकरिता भारत सरकारचा संघर्ष झाला आहे.

लोकसंख्येच्या वाढीचे परिणाम ही एक समस्या आहे की संपूर्ण जग लवकरच लवकरच किंवा त्यानंतर लवकरच येत असेल. निर्जंतुकीकरण आणि पर्यावरणाचे नुकसान यामुळे होणारे पाणी, सीवेज उपचार, अपुरे पाऊस, नैसर्गिक स्रोतांचा वेग कमी होणे, बऱ्याच वनस्पती आणि प्राणी प्रजातींचे विलुप्त होणे, जीवघेणी वायु आणि जल प्रदूषण, उच्च शिशु आणि बाल मृत्यु दर वाढणे आणि अत्यंत गरीबीमुळे भुकेले अतिसंख्येच्या काही परिणाम आहेत.

मोठ्या प्रमाणावर लोकसंख्या वाढल्यामुळे सामाजिक आणि पर्यावरणीय समस्यांबद्दल बऱ्याच लोकांना आधीच माहिती आहे, परंतु आरोग्यावरील त्याच्या दुष्परिणामांविषयी फक्त काही लोकांना माहिती आहे. बहुतेक भारतीय शहर खराब प्रमाणात प्रदूषित आहेत आणि त्यांच्याकडे ताजे हवा आहे. यामुळे अगणित वायु रोग आणि त्वचेच्या संक्रमणास कारणीभूत ठरते.

हे केवळ भारताचे संघर्षच नव्हे, तर ब्राझिल आणि चीन देखील मोठ्या प्रमाणावर जनसंपर्क वाढवित आहेत. या समस्येचे निराकरण करण्यासाठी सर्व जागतिक मंच प्रभावी उपाययोजना करण्यासाठी वेळ आली आहे. जन्म नियंत्रण आणि जन्म नियंत्रण उपकरणांवर प्रवेश यासारख्या उपायांची जागरूकता पसरवून आणि त्यांची अंमलबजावणी करून ओव्हरपॉपलेशनचे निराकरण केले जाऊ शकते. आपण उद्या चांगले हवामान तयार करण्यास मदत करूया.

2. मौलिकता आणि नवनिर्मितीची

कमतरता मौलिकता आणि नवकल्पनाची कमतरता: भारताच्या 'जुगाड' ची सतत सवय देशाचा नाश करीत आहे.

भारतीय नव्याने नवा करण्याऐवजी ऐसस्थिफ्ट पर्यायांची व्यवस्था करण्यास सक्षम आहेत. आणि आम्ही आमच्या जुगाडसाठी प्रसिद्ध असलेल्या प्रमुख कारणांपैकी एक आहे.

ग्लोबल इनोव्हेशन इंडेक्सच्या अहवालानुसार, भारतीयांमध्ये मौलिकता नाही आणि वयोगटातील विक्षिप्त तंत्रांवर अवलंबून असतात.

केवळ एवढेच नव्हे तर पूर्णवेळेच्या संशोधकांच्या बाबतीतही भारत अंतिम यादीत आहे. नवीन कल्पना आणि संशोधनांमध्ये गुंतवणूकीची वेळ 2005 पासून 2014 पर्यंत भारताने आर अँड डीवर फक्त 0.82% खर्च केले.

येते तेव्हाजेव्हा शिक्षण येते तेव्हा आपल्या मनात सर्वात तेजस्वी मन असू शकते, परंतु आमच्या विद्यापीठांमध्ये आणि शाळांमध्ये पायाभूत सुविधांचा आणि नवकल्पनाचा अभाव आहे. जगभरातील शाळा ई-क्लासरूमसह पुढे जात आहेत, तरीही भारतीय शैक्षणिक व्यवस्था बहुतेकांना शिकवण्याचा पारंपरिक मार्ग मानते.

निश्चितच, अस्थायी व्यवस्था आपल्याला अल्प कालावधीसाठी मदत करू शकेल परंतु जेव्हा सुरक्षित आणि 'विकसित' भविष्यासाठी येईल तेव्हा भारताला बदलाची आवश्यकता आहे.

विश्व बँकेच्या एका वरिष्ठ अधिका-याने सांगितले की, भारतीय कंपन्यांच्या मोठ्या प्रमाणावर संशोधन आणि विकासाच्या (आर अँड डी) खर्चाच्या तुलनेत देशाला भाड्याने घेण्याऐवजी नवकल्पनांमध्ये गुंतवणूक करण्यासाठी धोरण किंवा मानव संसाधन क्षमता नसतात.

"आपण प्रति व्यक्ती त्याच्या उत्पन्नाच्या पातळीवर इतर देशांच्या तुलनेत जीडीपीच्या प्रमाणात भारत आर आणि डी मध्ये किती गुंतवणूक करतो तर ते खरोखरच वाईट काम करत नाही," असे विलियम मालनी, अर्थसंकल्पीय, अर्थसंकल्प, वित्त आणि अर्थसंकल्पाचे मुख्य अर्थशास्त्रज्ञ म्हणाले. जागतिक बँकेच्या संस्था.

भारतीय आयटी उद्योगपती आणि इन्फोसिसचे सहसंस्थापक नारायण मूर्ति यांनी अलीकडेच सांगितले आहे की गेल्या 60 वर्षांत भारताने जगाला जगाला दिलेली कोणतीही 'पृथ्वी कंपिंग' कल्पना नाही. हे विशेषतः आयटी उद्योगातील उद्योगपती आणि एक प्रतिष्ठित उद्योजक आहे. पण नारायण चुकीचे नाही. डेटा त्याच्या निष्कर्षाची जोरदार पुष्टी करतो. सर्व नवीन नूतनीकरण निर्देशांकात भारत भाडे खराब आहे.

नवकल्पना चालविण्याच्या दृष्टीने भारतामध्ये जगातील सर्वाधिक प्रतिकूल वातावरणांपैकी एक आहे.

त्यांच्या स्थानिक धोरणे जागतिक नवकल्पना कशा प्रकारे समर्थित करतात या आधारावर आशियातील तिस-या क्रमांकाची सर्वात मोठी अर्थव्यवस्था 56 व्या क्रमांकावर आली आहे. इन्फॉर्मेशन टेक्नोलॉजी अँड इनोवेशन फाऊंडेशन

(आयटीआयएफ), टेक्नॉलॉजी पॉलिसी थिंक टँकचा अहवाल (पीडीएफ) मध्ये अशा देशांचा समावेश आहे जे जगभरातील अर्थव्यवस्थेच्या जवळजवळ 9 0% आहेत. आयटीआयएफने अशा प्रकारचा अहवाल संकलित केला आहे.

"थायलंड, चीन, भारत, अर्जेन्टिना आणि रशिया धोरणे जागतिक धोरणातून सर्वात जास्त अडथळा आणतात. या देशांमध्ये बौद्धिक संपत्ती संरक्षणासाठी कमकुवत वातावरण प्रदान करताना व्यापारातील अडथळे आणि इतर विकृतींचा व्यापक वापर करतात.

त्यांनी 14 घटकांचे परीक्षण केले जे घरेलू नूतनीकरणास अनुकूल आहेत आणि जागतिक करारावर अवलंबून आहेत, जसे की समर्थन कर प्रणाली आणि संशोधन आणि विकास (आर अँड डी) आणि मानव भांडवल गुंतवणूक. त्याने 13 इतर घटकांचे देखील मूल्यांकन केले - जसे मजबुतीकरण लोकलियेशन आणि कमकुवत बौद्धिक मालमत्ता संरक्षण - ज्याचे जागतिक नवकल्पनावरील नकारात्मक प्रभाव आहेत.

1. कर

भारतातील उदार आर आणि डीशी संबंधित कर प्रोत्साहनांच्या आधारावर देशांची यादी देशातील शीर्षस्थानी आहे. तथापि, त्यात नवकल्पना कमी आहे कारण केवळ सहयोगात्मक संशोधन आणि संशोधन कर (क्रेडिट युनिव्हर्सिटी, राष्ट्रीय प्रयोगशाळा आणि संशोधन संघटनेत संशोधन करण्यासाठी केलेल्या खर्चावर दिले जाणारे खर्च) आणि संशोधन करण्याऐवजी नवकल्पना व्यावसायिकीकरण करण्याच्या प्रोत्साहनासारख्या इतर क्षेत्रांमध्येही ते लागू आहे.

2. मानवी भांडवल

भारत नूतनीकरण मध्ये का एक मुख्य कारण आहे कारण देश प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षणावर इतर देशांपेक्षा कमी खर्च करतो. भारत सरकार प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षणावर दरमहा फक्त 1,248 रुपये (84 9 78 रुपये) खर्च करतो, व्हिएतनाम, इंडोनेशिया किंवा पेरूपेक्षाही कमी.

तथापि, सर्वोच्च दर्जाच्या विद्यापीठांमध्ये असलेल्या देशांमध्ये भारत मध्यभागी आहे. 25 व्या वर्षी भारत अर्जेन्टिना, ब्राझिल, पोलंड आणि केनियासारख्या देशांपेक्षा पुढे आहे. जगातील 800 पैकी जागतिक क्रमवारीतील विद्यापीठांपैकी 17 देशांमध्ये या संस्थांचे नामकरण केले जात नाही.

तरीही, देशातील संशोधकांची संख्या कमीतकमी 15 प्रति 100,000 लोक आहे आणि या श्रेणीमध्ये भारताला तळाशी पाच स्थान देण्यात आले आहे. एकूण उद्धरणांच्या बाबतीत भारत हा क्रमवारीतील सहा देशांपैकी एक आहे- एक शैक्षणिक दस्तऐवज ज्याचा संदर्भ पुढील शैक्षणिक संशोधनाद्वारे - प्रत्येक 1000 नागरिकांनी दिला आहे.

भारत आपल्या प्रचंड लोकसंख्याशास्त्रीय लाभांशाने काच छतावर तोडण्यास सक्षम नाही का? आणि विशेषतः, सामाजिक-सांस्कृतिक अडथळ्यांना आपल्या देशात नवकल्पना टाळता येईल?

खाली पाच मुख्य सामाजिक-सांस्कृतिक तुलना आहेत जी आपल्याला खर्या उत्तरास उत्तर देऊ

ए. शकतात:वेतन बदलणे व्यावसायिक उद्योजकता व्यवसाय.

स्वातंत्र्यानंतरच्या आर्थिक धोरणात आमच्या समाजवादी पूर्वाग्रहांनी खाजगी उपक्रमांकडे संशय व्यक्त केला आहे. यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर शेती करणार्या लोकसंख्येची आव्हाने, कमी औपचारिक शिक्षण स्तर आणि सरकारी नोकऱ्यांची मर्यादित संख्या जोडा. आणि म्हणूनच विकसित झाले की कमोडिटी व्यापार, दुरुस्तीची दुकाने आणि किरकोळ वस्तू 'व्यवसायासाठी' उपासमार असलेल्या प्रत्येकासाठी प्रमुख बनली - कमी गुंतवणूक, वेगवान रोख प्रवाह, नवीन नावीन्यपूर्ण जोखीम आणि कमी सरकारी अवलंबित्व. प्रमोटरची जीवनशैली कायम ठेवण्यासाठी रोख प्रवाहाची निर्मिती करण्याच्या हेतूने फक्त 'पगार-बदली व्यवसाय' ही खर्चा अर्थाने होती. व्यवसायातील पहिल्या दोन दशलक्ष नफ्यामध्ये घर किंवा गाडी खरेदी करण्यात आली. त्यानंतरचे लाखो लोक दुसऱ्या घरात आणि कारमध्ये गेले आणि पुढे.

तथापि, नाविन्यपूर्ण उद्योगांना व्यवसायात कमाईची पुनर्वितरण आवश्यक आहे. भारताच्या कष्टदायक सरकारी धोरणे आणि नोकरशाहीच्या आव्हाने यामुळे कोणीही कल्पना व उद्योजक भावना ऐवजी 'चप पाणि' (रिश्वत) बनवण्याची गरज भासते. बहुतेक लोक सोडले. व्यवसायाच्या गुन्ह्याखाली वेतनासारख्या रोख प्रवाहावर समाधानी होते. वास्तविक उद्योजक गहाळ झाले. आज आम्ही व्यवसायाच्या मूल्य श्रृंखला, बीपीओ आणि सॉफ्टवेअर सेवांच्या खालच्या बाजूस आहोत.

बी. बार्गेन शिकारी विरुद्ध प्रीमियम पेकर्स

'वास्तविक मूल्य' चे मूल्यांकन करण्याच्या आमच्या मनाच्या क्षमतेपेक्षा भारतीय ग्राहकांच्या 'कमी अधिक' वृत्तीची उत्पत्ती कमी प्रति व्यक्ति उत्पन्नामध्ये अधिक आहे. भांडवलशाहीच्या वरदानांची उदाहरणे किंवा मांग-पुरवठा संकल्पनांचे उदाहरण देण्याकरिता सौदा शिकार हा चांगला मार्ग असू शकतो परंतु नवकल्पनासाठी ते खोलवर खाली आहे. नूतनीकरणाच्या दीर्घकालीन गुंतवणूकीची गरज आहे आणि ते टिकवून ठेवण्यासारखे आहे यामुळे ते प्रोत्साहित करण्यासाठी आणि प्रीमियम भरण्याची क्षमता यावर अवलंबून असते. जर त्या अद्ययावत इंटरनेट चिप किंवा आयफोनसाठी बाजारपेठा भरण्यास तयार नसेल तर मूर्चा कायदा कधीही सत्य असू शकत नाही.

भारतातील बाजारपेठेत 'अधिक कमी' साठी पूर्वाग्रह आहे आणि म्हणूनच नवीन व्यवसायात गुंतवणूक करण्यासाठी लहान व्यवसायासाठी प्रोत्साहन देखील बाधित होते. अगदी उद्योजक पिरामिडच्या शीर्षस्थानीही, मोठ्या निगमांनी, नवकल्पनाची कमकुवत संस्कृती सुनिश्चित केली की एमएसएमईसाठी कोणतेही आदर्श मॉडेल नाहीत. या मोठ्या कंपन्यांना समान बाजारपेठांचा सामना करावा लागला - सौदा शिकारी - आणि परिणामी लहान पुरवठादारांना सहकारी उत्पादनाच्या विकासाऐवजी कमी मार्जिनसह निचरा दिला. सुधारित कार्यक्षमतेच्या सौम्यतेचा वापर करून त्यांनी नवकल्पनांवर कमी खर्च करण्यास प्रोत्साहित केले. आजही बहुतेक उत्पादन क्षेत्रातील, विशेषतः भारतीय ऑटोमोबाईल पुरवठा साखळीमध्ये हे सत्य आहे.

सी. सेफ प्लेयर्स विरुद्ध धोकाधारक

सामाजिक सुरक्षा, खराब विमा प्रवेश, आणि बहुतेक मान्सूनवर अवलंबून असलेल्या प्राथमिक शेती पद्धतींचा अभाव, यामुळे कुटुंबाची लढाई अद्याप मूलभूत गरजांविषयी नाही तर निर्मितीसाठी आहे. नवकल्पना निर्मितीक्षमता मागणी. सर्जनशीलतेच्या मार्गावर धोकादायक आहे. मूलभूततेसाठी या लढाईने अपेक्षित मार्ग आणि एक सामूहिक संस्कृतीची प्राधान्य मिळविली जी ज्ञात असलेल्या विचलनास परावृत्त करते. आणि ज्यांनी मोल्ड (आणि अयशस्वी) ब्रेक करण्याचा

प्रयत्न केला त्यांच्यासाठी "चांगले प्रयत्न" च्या मागे पॅट प्राप्त झाला नाही. त्याऐवजी त्यांना "मी असं म्हटलं" की बर्याच आवृत्त्या मिळाल्या. अशा प्रकारे आम्ही एक 'सुरक्षित खेळत' समाज - नियमित शिक्षण पथ, नियमित नोकरी आणि नियमित व्यवसाय तयार केले. जोखीम घेणे एक निषिद्ध आहे! हे अजूनही व्यवसाय आणि व्यक्ती दोन्हीसाठी आहे. हे शाळा पासून सुरू होते आणि त्यानंतर पुढे चालू ठेवते.

डी. मनी लँडर्स वि. आर्थिक एनबलेर

. औपचारिक वित्तपुरवठा क्षेत्रात एसएमई कर्ज देणारी मॉडेल विंटेज, नफ्यात आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे तारतम्य सुरक्षिततेसाठी उच्च वेटेज देतात. मजबूत विचारधारा आणि नाविन्यपूर्ण करण्याच्या क्षमतेस महत्त्व दिले जात नाही. या मानसिकतेमुळे, सद्भावना आणि बौद्धिक मालमत्ता (आयपी) सारख्या बॅलन्स शीट इंटॅबिलबल्सचे कौतुक करणे किंवा त्याचे मूल्यांकन करणे कठीण आहे. फाइनेंशियर्सने विविधीकरणावर विचलित केले आणि 'नियमानुसार अनुसरण' करण्यास प्रोत्साहित केले. ग्रीनफिल्ड प्रकल्पासाठी समांतर नसलेल्या कोणत्याही लघु उद्योगासाठी पुरेसे आर्थिक समर्थन शोधणे कठीण आहे. समांतर वित्तव्यवस्था पैशांना कर्जपुरवठा करण्यास मर्यादित होती, जिथे आपण " मला पैसे दर्शवा " म्हणण्यापूर्वीही आपण त्वरित व्याज दिले ते व्याजदरापेक्षा मोठे होते. दूत गुंतवणूकदार आणि व्हीसी यांच्या आगमनानंतर, विशेषतः नवीन वय तंत्रज्ञान आणि आयटी-सक्षम स्टार्टअपसाठी, गेल्या काही वर्षांमध्ये भांडवलामध्ये प्रवेश विकसित झाला आहे. लहान उत्पादन व्यवसायांसाठी आजही परिस्थिती वेगळी नाही.

इ. हताश विरुद्ध लोकशाही

भारतीय दंड संहितेच्या कलम 377 मधील त्याच्या नुकत्याच केलेल्या भाषणात, खासदार शशी थरूर यांनी भारतावरील सर्वात मोठे लोकशाही आणि सर्वात मोठे लोकशाही असल्याचे आपल्या वडिलांना उद्धृत केले. हे कस्टिक आहे परंतु खराब नवकल्पनांवर आमच्या प्रकरणात एक कडू सत्य आणि योग्य संदर्भ आहे. एके ठिकाणी, आम्ही विदेशी (विदेशी) कंपन्यांना स्वदेशी (स्वदेशी) प्रोत्साहित करण्याच्या प्रयत्नांतून बाहेर पडण्याची खात्री दिली परंतु आयातित गॅझेट्स आणि आयातित सौंदर्यप्रसाधनांना कायमचे प्रोत्साहन दिले. आम्हाला भांडवल आणि तंत्रज्ञानाची गरज होती परंतु एफडीआयची टीका केली.

वॉटरकोल्टर चर्चेतून सिंगापूरला स्वच्छतेचे उदाहरण म्हणून नेहमी उद्धृत केले जाते परंतु आम्ही सुविधानुसार कचरा, रस्त्याच्या कडेला किंवा रस्त्याच्या मध्यभागी फेकतो. भारतीय उद्योजकांनी प्रामाणिकपणाबद्दल बोलले पण सिस्टम ऑर्डर देईपर्यंत ते ठीक होते, जोपर्यंत त्यांचे सर्वसाधारण उत्पादन सरकारी आदेशांमध्ये स्वीकारले गेले. बाहेरून चांगल्या तंत्रज्ञानातून संरक्षणवाद जन्मतारखेसारखे दिसत होते. ते भ्रष्टाचाराच्या ओझेच्या विरोधात होते परंतु कर चुकविण्याबाबतच्या आर्थिक वक्तव्याचे 'डॉक्टरिंग' म्हणजे विवेकावर कोणतेही ओझे नव्हते! मग 'कायदेशीर' व्यवसायांच्या आज्ञेखाली असुरक्षित कायदे आणि न्यायिक प्रक्रियांचा फायदा घेणारे विलक्षण चूक करणारे होते.

प्रणाली ही अशीच पद्धत होती, परंतु एमएसएमईचाही दोष आहे. एकट्या वेळी त्यांनी एकत्रितपणे काम केले असे दिसते की एक लेवी किंवा आयातीचे निषेध करणे आणि अगदी भ्रष्टाचारी अधिकार्यांच्या अयोग्य मागण्यांच्या विरोधात. एकूण औपचारिक मालकीचे कोणतेही स्वयं-नियमन नाही. लोकशाहीचे सौंदर्य जबाबदार सामूहिकतेमध्ये आहे. कल्पना करा की औद्योगिक क्षेत्रातील सर्व एमएसएमई भ्रष्टाचारी विक्री कर निर्धारकाच्या मागण्यांमध्ये किंवा प्रदूषण नियंत्रण

मंडळाच्या ब्लॅकमेलिंगच्या मागण्यांना न जुमानता ठरवतील का? ढोंगीपणाची सुंदरता अर्धसत्य आणि सुविधेमध्ये आहे. ही एक सोयीस्कर व्यवस्था आहे ज्याने स्थितीला प्रोत्साहित केले आणि विस्ताराने, नूतनीकरण करण्याची गरज काढून टाकली.

3. संरक्षण आणि आर्मेन्ट्सवरील ओव्हरस्पेन्ड - यूएस, युरोप, रशियामध्ये साप खरेदी करण्यासाठी पकडले गेले

फेब्रुवारी 2018 मध्ये भारताने शांतपणे एक मैलाचा दगड पार केला. त्याच्या वार्षिक बजेटच्या प्रकाशनानुसार, 62 अब्ज अमेरिकी डॉलर्सच्या संरक्षण खर्चाने पूर्वीच्या ब्रिटिश साम्राज्यशास्त्रीय मातृभाषेचा त्याग केला आहे. फक्त अमेरिका, चीन, सौदी अरेबिया आणि रशिया आपल्या सैनिकांवर अधिक भर देतात. जवळजवळ एक दशकापासून भारत हा जगातील शस्त्र आयात करणारा देश आहे. सक्रिय मनुष्यबळ आणि जहाजे व विमानांची संख्या या दृष्टीने सशस्त्र सेना आधीपासूनच जगातील पाच क्रमांकांमध्ये आहे.

काही दुर्बलता भारतीय सैन्याच्या आकारामुळे नव्हे तर त्यांच्या आकारामुळे असू शकतात. असंख्य तज्ञांच्या अहवाला असूनही, अंतर्गत सैन्य लष्करी शिफारसी आणि समितीच्या निष्कर्षांनी भारताच्या मध्य आणि प्रादेशिक आदेशांना एकत्र आणण्यासाठी विनंती केली आहे, त्याचे सैन्य, नेव्ही आणि वायुसेनांनी कठोरपणे स्वतंत्र संरचना राखल्या आहेत. चीनने नुकतीच आपल्या परिचालन शक्तींना पाच व्यापक क्षेत्रीय आदेशांमध्ये सुव्यवस्थित केले आहे, भारत 17 वेगवेगळ्या सिंगल सर्व्हिस स्थानिक आदेशांची देखभाल करते.

दरम्यान, संरक्षण मंत्रालयाने खरेदी आणि पदोन्नती यासारख्या महत्त्वाच्या प्रश्नांवर टीका केली आहे. कारकिर्दीतील नोकरशहा आणि राजकीय नियुक्त्यांकडे कर्मचारी तांत्रिक ज्ञानाचा अभाव आहे, परंतु माजी सैनिकी सैनिकांना भीती वाटते, समान वर्गाच्या लोकांबद्दल खूप सहानुभूती असते.

भारत शस्त्रे आणि सैन्यावर कोट्यवधी डॉलर्स खर्च करतो, तर टॉयलेट्स, सीवेज आणि अपशिष्ट जल उपचार प्रकल्प, शिक्षण, जल प्रकल्प, रस्ते, इत्यादीसारख्या आवश्यक मूलभूत संरचनांमधून निधी घेण्यात येतो.

अतिसंख्येच्यासर्वात वाईट गोष्ट अशी आहे की प्रत्येक शस्त्र उत्पादन जगातील देश हा भारताला हातभार लावू इच्छितो, कारण त्यांना भारत आवडत नाही, ते पूर्णपणे मुनाफाच्या हेतूने आहेत, ते सर्व "त्यांच्यासाठी व्यापार चांगले आहे" या प्रथाचे पालन करतात, विशेषकरून यूएस, रशिया, ब्रिटन आणि इतर युरोपियन देश

4. शौचालय

या उन्हाळ्यात भारतातील सर्वात लोकप्रिय चित्रपट शौचालयाविषयी आहे. हे जवळजवळ घटस्फोट कारणीभूत ठरते. हे वडील आपल्या प्रौढ पुत्राला थप्पड मारतात. हे अर्ध्या भागात एक गाव पाडते. पण, शेवटी, हे एक रोमन्स बद्दल आहे.

"टॉयलेट, अ लव स्टोरी" या चित्रपटाच्या फक्त एक उद्रेकपेक्षाही, भारतातील सर्वात गंभीर सार्वजनिक आरोग्यासंबंधी चिंतांपैकी एक आहे. आज भारतात शौचालये हा एक मोठा मुद्दा आहे: पुरेसे नाहीत देशाच्या 1.3 अब्ज लोकांसाठी आणि राष्ट्रीय सरकार देशाच्या इतिहासातील सर्वात मोठे शौचालय उभारण्याचे मोहीम सुरु करीत आहे.

भारतातील पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, किती भारतीय अजूनही खुलेआम स्वतः ला मुक्त करतात याबद्दल त्रास देत आहेत, त्यांनी 100 दशलक्ष नवीन शौचालये बांधण्याची शपथ घेतली आहे.

देशभरात नवीन शौचालय जात आहेत, काहीवेळा ते इतके वेगवान असतात की ते काहीशी कनेक्ट केलेले नाहीत, शौचालये तयार करत नाहीत, जे इतके उडलेले आणि घसरलेले असतात की जवळजवळ कोणीही त्यांचा वापर करणार नाही.

एक नवीन मोबाइल फोन अॅप देखील आहे जो लोकांना जवळच्या शौचालयाचा कसा शोध करावा हे सांगतो. "निसर्ग कॉल करते तेव्हा" आपल्या फोनचा वापर करा, "आपल्या फोनचा वापर करा!" हास्यास्पद आहे, लोकांकडे सेल फोन आहेत परंतु शौचालयात प्रवेश नाही.

सुविधा नसणे ही सार्वजनिक आरोग्याची बाब नाही, कारण चित्रपट स्पष्ट करते, परंतु सुरक्षिततेच्या बाबतीत, महिला अधिकार आणि मानवी प्रतिष्ठेस देखील स्पर्श करते.

यूनिसेफच्या मते सुमारे 564 दशलक्ष भारतीयांची लोकसंख्या जवळपास निम्मी आहे, तरीही शेतात, जंगलात, तलावांच्या पुढे, महामार्गाच्या मध्यभागी आणि समुद्र किनार्यावरील पाण्याने ते पराभूत झाले.

ग्रामीण स्त्रिया कधीकधी स्वतः ला छळ देतात तेव्हा ते तणाव आणि लैंगिक अत्याचार सहन करतात, म्हणून ते सुरक्षिततेसाठी बहुतेक वेळेस, लहान गटामध्ये प्रवास करतात. "ही एक वास्तविक समस्या आहे," असे महिला अधिकार वकील जगमती सांगवान यांनी सांगितले. "बर्बाद स्त्रिया, विशेषतः जमीनी स्त्रियांना बाहेरून बाथरूममध्ये जाताना पुष्कळ हिंसाचाराचा सामना करावा लागतो."

कोणीतरी खरोखर आश्चर्यचकित झाले आहे की भारतातील जवळजवळ 1.2 अब्ज लोकांच्या घरी अर्धवट शौचालय नाही? खरोखर नाही. इंडिया ह्युमन डेव्हलपमेंट रिपोर्ट काही काळ हे सांगत आहे. गावांमध्ये परिस्थिती वाईट आहे, जेथे दोन-तृतियांश घरांमध्ये शौचालय नाहीत. मुक्त शौचालय राक्षस आहे, आणि सहस्राब्दी विकास लक्ष्यामध्ये मोठा अडथळा राहिलेला आहे ज्यामध्ये मूलभूत स्वच्छता न पोहोचता लोकांच्या अर्ध्या प्रमाणात कमी करणे समाविष्ट आहे.

शौचालयांची कमतरता आणि खुले शौचालयासाठी प्राधान्य हे समाजात एक सांस्कृतिक समस्या आहे जिथे सवयी प्रत्यक्षात सामाजिक दडपशाही कायम ठेवते, परंतु कमी जातीच्या मानवी स्वच्छताकर्मी आणि सफाईदारांच्या सतत अस्तित्वात असल्याचे सिद्ध होते?

सांस्कृतिक दृष्टीकोनातून भारताची सतत लज्जा स्पष्टपणे आहे. स्वातंत्र्यानंतर अर्धा शतकांहून अधिक काळ, अनेक भारतीय खुलेपणाने आणि कचरा घालून स्वतः ला मुक्त करतात, परंतु त्यांचे घर निर्दोष स्वच्छ ठेवतात. होय, राज्य स्वच्छता सुविधा वाढविण्यात अपयशी ठरला आहे, परंतु लोकांनादेखील जबाबदार धरणे आवश्यक आहे.

गुडगावच्या सुरुवातीच्या उपनगरात, शिक्षित, वरच्या बाजूस मोबाइल, समृद्ध शेजार्यांनी आपल्या पाळीव प्राण्यांना त्यांच्या नोकरांसह बाहेर पाठवले आणि गोंधळ काढून टाकण्यास नकार दिला. जोपर्यंत त्यांचा कॉन्डोमिनियम साफ असेल तोपर्यंत हे बरोबर आहे. हे असेच लोक आहेत जे विश्वास करतात की सरकार सर्व दुष्टांच्या मूळस्थानी आहे.

शौचालयांची कमतरता देखील पर्यटनवर नकारात्मकरित्या परिणाम करते, जेव्हा पर्यटक देशभर प्रवास करतात, त्यांना कोणताही शौचालय किंवा शौचालय सापडत नाहीत, वाईट परिस्थितीत आणि वाईट अनुभव आणि नकारात्मक प्रचार सोडून.

शौचालय प्रणाली, शौचालय बांधणे, स्वच्छता आणि इतर देशांमध्ये शौचालयांची स्वच्छता कशी करावी हे शिकणे आवश्यक आहे. टॉयलेट आणि सीवेज इश्यूकडे दुर्लक्ष करून देशाची प्रगती रोखली जाईल.

दुसरी मोठी अदृश्य समस्या म्हणजे पर्यटकांसाठी शौचालय सुविधा, कोणत्याही शहराचे, शहराचे किंवा पर्यटकांचे आकर्षण घ्या आणि शौचालय शोधणे ही एक दुःस्वप्न आणि स्वच्छ स्वच्छताविषयक सुविधा आहे, यामुळे बहुतेक पर्यटकांना परत येईपर्यंत मूत्राशयात नियंत्रण घ्यावे लागते. हॉटेल

*** नवीन इमारत बांधताना स्वच्छता, स्वच्छतेसाठी स्वच्छतागृह आणि स्नानगृह वेगळे करा आणि न्हाव्यानंतर भिजत नाहीत (वास्तु पद्धतीनुसार).

5. सिव्हेज

डाउन टू अर्थ मॅगझिनच्या देशातील सीवेज विल्हेवाट वरच्या नवीनतम कव्हर स्टोरीनुसार "इंडिया" दिवसात 1.7 दशलक्ष टन फिकल कचऱ्याची निर्मिती करतो. दिल्ली-आधारित नॉन-प्रॉफिट सायन्स अँड एनवायरनमेंट (सीएसई) द्वारा केलेल्या एका विश्लेषणाच्या आधारावर, न्यूज रिपोर्टने दर्शविले आहे की सुरक्षित कचरा व्यवस्थापनासंदर्भात भारत कशाचा बिंदू गमावत आहे, बहुतेक शहरे कचरा कसा पोचवावा याबद्दल कोणतीही माहिती देत नाहीत किंवा त्याचा उपचार करा. अधिकृत आकडेवारी दर्शवितात की 78 टक्के सीवेजचे उत्पादन केले गेले नाही आणि ते नद्या, भूजल किंवा तलावांमध्ये सोडले जाते.

"अर्ध घरांमध्ये फोन आहेत परंतु टॉयलेट नाहीत" या वृत्तपत्रातील बातम्यांचे आणि 48 टक्के भारतीयांना शौचालय उपलब्ध करून देण्याच्या प्रयत्नांची जोरदार प्रयत्नांमुळे ज्यांच्याकडे नसतात त्यांच्याकडे शौचालयांची सुविधा असल्याचे दिसून आले आहे की पुरेसे शौचालय भारताच्या स्वच्छतेचे निराकरण करतील. दुःख खरं तर, शौचालये ही सोल्युशन्सचा एक आवश्यक भाग आहे, तर भारतातील सीवेजमध्ये कसा समावेश करावा आणि कसा करावा हे एक वादग्रस्त मोठे परंतु बर्‍याचदा दुर्लक्षित प्रकरण आहे. सध्या 93 टक्के सीवेज तलावाशिवाय तलावा, तलाव आणि नद्यांपर्यंत पोहोचते.

1). न वापरलेले सीवेज भारतातील जल स्रोतांचे अग्रगण्य प्रदूषण आहे, यामुळे अतिसार (ज्यामुळे दरवर्षी 350,000 भारतीय मुले मृत्युमुखी पडतात) अनेक रोग होतात . शेती प्रदूषण आणि पर्यावरणीय घट शहरी गरीब बहुतेकदा घाणेरड्या नद्या आणि कालवे यांच्या बरोबर राहतात ज्यामध्ये मच्छर आणि जंतूंचा संसर्ग होतो.

भारतातील सर्वात मोठ्या शहरे मध्यभागी सीवेज प्रणाली आहेत, ज्यात भूमिगत पाईप्स, पंपिंग स्टेशन आणि उपचार वनस्पती आहेत. तथापि, या प्रणाली तयार करणे आणि ऑपरेट करणे महाग आहे, निर्बाध शक्ती, कुशल ऑपरेटर आणि विस्तृत देखभाल आवश्यक आहे. परिणामी, भारताच्या केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या मते, त्यातील निम्मे लोक प्रभावीपणे कार्य करतात.

3). आणखी काय, भारताच्या लहान शहरे अशा प्रणाली तयार करू शकत नाहीत.

कार्यशाळेतील तज्ज्ञांनी सांगितले की मानवी विसर्जन करण्यासाठी जगभरातील मोठ्या प्रमाणावर पाणी वापरले जात आहे. हे पाणीचा सर्वात चांगला वापर नाही, वर्तमान तंत्रज्ञानाद्वारे-पाणी वापरून एक्स्ट्रॅटी खाली फेकून ते वाहून नेणे-टिकाऊ नाही. समाधान, आधुनिक सेप्टिक टाक्या आणि इतर तंत्रज्ञानाचा वापर करून साइटवर फिकल स्लज व्यवस्थापन होते जेणेकरून उत्सर्जनामुळे पाण्यातील दूषित पदार्थ दूषित होणार नाहीत. करंट पाईप सिव्हेज सिव्हेज सीवेजवर उपचार करीत नाहीत तर फक्त ते वाहून नेतात. ते डंप केलेले आहेत नद्या आणि तलाव साठी ते विषारी आणि अत्यंत प्रदूषित आहेत.

6. जलमार्गामधील प्रदूषण

भारताच्या वाढत्या लोकसंख्या आणि शहरी भागात वेगाने वाढणारी नदी त्याच्या नद्यांवर प्रचंड प्रमाणात टोल केली आहे, जी मोठ्या प्रमाणावर प्रदूषित झाली आहे आणि त्याचा विकास झाला आहे. भारतात जल प्रदूषण ही एक प्रमुख पर्यावरणीय समस्या आहे. भारतातील जल प्रदूषणाचा सर्वात मोठा स्रोत न वापरलेले सीवेज आहे. प्रदूषणाच्या इतर स्रोतांमध्ये शेतीचा प्रवाह आणि अनियमित लघु उद्योगांचा समावेश आहे. भारतातील बहुतेक नद्या, तलाव आणि पृष्ठभाग प्रदूषित आहेत.

बहुतेक सरकारी मालकीच्या सीवेज ट्रीटमेंट प्लांट बहुतेक वेळा अयोग्य डिझाइन किंवा खराब देखभाल किंवा कारखाने चालविण्यासाठी विश्वसनीय वीजपुरवठा नसल्यामुळे अनुपस्थित कर्मचारी आणि खराब व्यवस्थापन यामुळे बंद राहतात. या भागात तयार झालेले कचऱ्याचे पाणी माती किंवा वाष्पीकरणात मिसळते. शहरी भागात अचूक कचरा जमा होतो आणि अवांछित परिस्थिती उद्भवते आणि पृष्ठभाग आणि भूगर्भातील प्रदूषण मुक्त होते.

हैदराबादच्या तंत्रज्ञान केंद्रामध्ये कार्यकर्ते शहराच्या मुसी नदीजवळ बेकायदेशीर बांधकाम रोखण्यासाठी 2015 मध्ये अर्ध न्यायिक प्राधिकरण नॅशनल ग्रीन ट्रिब्यूनलकडे गेले होते. चेन्नईमध्ये, दक्षिण भारतात, नागरिकांनी कोउम नदीचे प्रदूषण थांबविण्यासाठी ट्रिब्यूनलकडे विनंती केली आहे तसेच गांडुळ काढून प्रवाह सुधारण्यासाठी मोठ्या कालखंडाचे योग्य ड्रेगिंग सुनिश्चित केले आहे. नवी दिल्लीत, यमुनाची पूर व नदीची पाण्याची सोय ठेवण्यासाठी कार्यकर्ते एक वर्षानंतर एक कायदेशीर खटला लढवत आहेत, गंगाची एक प्रमुख उपनदी, सबवे डेपो आणि रस्तासह असंख्य असंख्य विकासापासून मुक्त. आणि पाच भारतीय राज्यांतून चालणारे पवित्र गंगा हे पर्यावरणविरोधी आणि नागरीकांच्या कायदेशीर लढाईच्या केंद्रस्थानी आहे, ज्यामुळे खराब वाया जाणाऱ्या नदीची स्वच्छता करण्याच्या सरकारच्या योजनेच्या विफलतेमुळे निराश झाले.

भारतातील अलीकडील शहरी स्फोटांमुळे नद्या आणि प्रवाहाचा परिणाम झाला आहे, ज्याची लोकसंख्या गेल्या 40 वर्षांपासून 1.35 अब्ज इतकी वाढली आहे. न वापरलेल्या वाढीमुळे जलसिंचन आणि औद्योगिक प्रदूषणासाठी डंपिंग ग्राउंड्स म्हणून जलाशयांचा उपयोग झाला आहे. या गैरवर्तनाची किंमत बऱ्याच वर्षांपासून वाढली आहे. गेल्यावर्षी झालेल्या एका अभ्यासात नवी दिल्लीतील टायफॉइड, हेपेटायटीस आणि अतिसाराच्या वाढत्या घटनांमुळे यमुना नदीतील गंभीर प्रदूषण होत असल्याचे दिसून आले आहे, जे शहरातील पिण्याचे पाणी पुरवते. यमुना, तसेच चेन्नईच्या कोउम आणि मुंबईच्या मिठी आणि उल्हास नद्यांच्या मोठ्या भागाला मृत झोन मानले जाते, बहुतेक मासे जीवनास समर्थन देण्यासाठी ऑक्सिजन पातळी फारच कमी असते.

7. मान्सून पाऊस - ड्रेनेज समस्या आणि तलाव आणि धरणात पाणी साठवण्याची कमतरता

मान्सून भारताच्या शेतकऱ्यांवर आधारित 2 ट्रिलियन डॉलर्सवर अवलंबून आहे कारण कमीतकमी अर्धा शेतात पाऊस पडतो. जून-सप्टेंबर मान्सून हंगामात देशात 70% वार्षिक पाऊस पडतो, ज्यामुळे अंदाजे 263 दशलक्ष शेतकऱ्यांकरिता ते महत्त्वपूर्ण ठरते.

सुमारे 800 दशलक्ष लोक गावांमध्ये राहतात आणि शेतीवर अवलंबून असतात, जे भारताच्या सकल घरेलू उत्पादनात (जीडीपी) सुमारे 15% आहे आणि एक पावसाळी मान्सून देशाच्या वाढीस आणि अर्थव्यवस्थेवर परिणाम घडवून आणू शकते.

मान्सूनचा देशाच्या कृषी जीडीपीवर थेट परिणाम होतो. की खरीफ, किंवा उन्हाळ्यात लागवड, तांदूळ, साखर गाई, डाळी आणि तेलेबियासारख्या पिकांचे जून जूनमध्ये मान्सूनच्या पावसाच्या प्रारंभापासून सुरुवात होते.

उन्हाळी पिके भारताच्या जवळपास अर्ध्या भागाच्या उत्पादनासाठी असतात आणि विलंब किंवा खराब मान्सून म्हणजे अन्नधान्य चलनवाढीमध्ये पुरवठा आणि त्वरेचा वेग, म्हणजे रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या व्याज दरावरील निर्णयावर परिणाम करणारा एक महत्त्वाचा मेट्रिक.

पावसाळी पावसामुळे दुष्काळाची परिस्थिती येऊ शकते, यामुळे ग्रामीण घरगुती उत्पन्न, उपभोग आणि आर्थिक वाढ प्रभावित होते. खराब पावसाळ्यामुळे जलद वेगवान ग्राहक वस्तू, दुचाकी, ट्रॅक्टर आणि ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रांची कमतरता वाढते परंतु अन्नधान्य आवश्यक तेवढी आयात वाढते आणि शेतकऱ्यांना कर्ज कर्जाची माफी घेण्यासारख्या उपाययोजना करणे भाग पडते. आर्थिक सामान्य पावसाळ्यामुळे चांगले पीक मिळते ज्यामुळे ग्रामीण भागातील उत्पन्न वाढते आणि ग्राहकोपयोगी वस्तूंचे खर्च वाढतो. हा जलविद्युत प्रकल्पांवर सकारात्मक प्रभाव पडतो.

मान्सूनच्या पावसाच्या कमतरतेवर अवलंबून राहण्यासाठी, भारताने तज्ञांच्या म्हणण्यानुसार, अद्यापही कमी पाणी साठवण्याच्या प्रयत्नांची गरज आहे. मान्सून पावसाळ्यात समुद्र आणि नद्यांमधून चालना देऊन खूपच कमी पाणी खराब होते, लहान तलावांची आणि बांधांची निर्मिती होऊ शकते का? लवकर दुष्काळ चेतावणी प्रणाली विकसित करण्याची आणि तीव्र हवामान अंदाज पुरवण्यासाठी हवामानविषयक साधने सुधारण्याची आवश्यकता आहे.

या वर्षाच्या सुरुवातीला भारताने 60 दशलक्ष टनांपेक्षा जास्त धान्य साठविण्याची गरज आहे. खूप जास्त अन्न नष्ट होते आणि नुकसान होते. बऱ्याचजणांच्या म्हणण्यानुसार मान्सूनच्या अंदाजापेक्षा कमी त्रास आहे.

8. युनिव्हर्सिटीज आणि पांचाट भ्रष्टाचार यासह लाच आणि भ्रष्टाचार

ही एक अशी समस्या आहे जी केंद्रीय, राज्य आणि स्थानिक सरकारी संस्थांच्या भारताच्या अर्थव्यवस्थेवर प्रतिकूल परिणाम करते. अर्थव्यवस्थेला केवळ नवीन उंचीपर्यंत पोचताच नाही, तर भ्रष्टाचाराने देशाच्या विकासात अडथळा आणला आहे. ट्रान्सपेन्सी इंटरनॅशनलने असे म्हटले आहे की 50% भारतीयांना सार्वजनिक कार्यालयांद्वारे केलेल्या सेवा मिळविण्यासाठी रिश्वत देण्याचा किंवा संपर्काचा वापर करण्याचा पहिला अनुभव होता.

भ्रष्टाचाराचे सर्वात मोठे योगदान म्हणजे भारत सरकारद्वारे तयार केलेले हक्क कार्यक्रम आणि सामाजिक खर्च योजना. भ्रष्टाचाराच्या इतर भागांमध्ये भारतातील ट्रकिंग उद्योगांना दरवर्षी लाखो रुपयांची भरपाई करण्यास भाग पाडले जात आहे आणि बऱ्याच नियामकांना पोलिसांनी आंतरराज्य महामार्गावर थांबविले आहे. स्विस बँकमध्ये लाखो रुपयांना भ्रष्ट करणाऱ्या भ्रष्ट भारतीय नागरिकांनी प्रसारमाध्यमांनी मोठ्या प्रमाणावर आरोप प्रकाशित केले आहेत. स्विस अधिकाऱ्यांनी या आरोपांना नकार दिला, जे 2015-2016 नंतर सिद्ध झाले.

भारतीय माध्यमांवर मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्ट राजकारणी आणि उद्योजक असतात जी चुकीची माहिती देऊन लोकांना फसवून महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावतात आणि राजकीय आणि व्यावसायिक विरोधकांवर मिड-स्लिंगिंगसाठी मीडियाचा वापर करतात.

जमीन आणि मालमत्ता - अधिकार्यांना राज्य मालमत्तेची चोरी करण्याचा आरोप आहे. संपूर्ण भारतातील शहरे आणि गावांमध्ये, नगरपालिका आणि इतर सरकारी अधिकारी, निवडून आलेल्या राजकारणी, न्यायिक अधिकारी, भू संपत्ती विकासक आणि कायद्याची अंमलबजावणी करणारे अधिकारी, बेकायदेशीर मार्गांनी जमीन विकत घेणे, विकसित करणे आणि विकणे.

सरकारी करार - सरकारी निधी प्रकल्पांमध्ये भ्रष्टाचारामुळे होणारी समस्या संपूर्ण देशात घडते. विश्व बँकेच्या म्हणण्यानुसार, भ्रष्टाचार, खराब व्यवस्थापन आणि पैसे भरणा या सहाय्य कार्यक्रमांना मदत मिळते. उदाहरणार्थ, अहवालात असे म्हटले आहे की गरिबांसाठी फक्त 40% धान्य दिले जाते जे त्याचे लक्ष्य आहे.

सरकारी रुग्णालयांमध्ये, भ्रष्टाचार गैर-उपलब्धता / औषधाची डुप्लिकेट, प्रवेश मिळविणे, डॉक्टरांशी सल्लामसलत आणि निदान सेवा प्राप्त करण्याशी संबंधित आहे.

विद्यापीठे आणि शाळा - लाच आणि भ्रष्टाचार प्रचंड शिक्षण संस्था आहे ज्यायोगे श्रीमंत पालकांना शाळा प्रवेशासाठी लाच द्यावी लागते, पुन्हा एकदा दुर्दैवाने गरीब लोक बाहेर पडतात.

9. कचरा आणि स्वच्छता

'कचरा उपमहाद्वीप' - अशा प्रकारे भारतीय उपमहाद्वीप बहुतेकदा स्थानिक प्रेस मध्ये संदर्भित आहे. आणि यात आश्चर्य नाही: भारतीय शहरांमध्ये, विशेषतः गरीब शेजारी - गल्ली, रस्त्यावर आणि चौकात, प्लास्टिकच्या पेटी आणि प्लास्टिकच्या पिशव्या, चमकदार रंगीत पॅकेजिंग आणि अन्न कचरा, जुन्या वर्तमानपत्र आणि कार्डबोर्ड बॉक्समध्ये कचरा दिसू शकतो.

परंतु कचरा फक्त शहरातच जमा होत नाही. स्थानिक रस्त्यावर एक दिवस भविष्यातील पुरातत्त्वशास्त्रज्ञांना 'जगातील सर्वात मोठी लोकशाही' विकसित करणार्या नागरिकांच्या खाण्याच्या सवयी कशा विकसित होतात या तळाशी सहजपणे पोहोचू देईल.

विविध प्रकारचे कुकीज, सर्वव्यापी प्लास्टिकच्या बाटल्यांमधून, सर्वसाधारण प्लास्टिकच्या पिशव्या, ज्यामध्ये एकदा मिठाई, च्यूइंग गम आणि चिप्सचा कॉर्नकोपिया असतो अशा सर्व प्रकारच्या पॅकेजेस - सर्वसाधारणपणे या सर्व गोष्टी जातात 'सजवण्याच्या' रोडसाइड डच आणि रेल्वेवर फेकल्या जातात. तटबंदी

तथापि, तथाकथित चांगल्या जिल्ह्यांमध्ये कचऱ्याचे निस्तारण केले जाते. परंपरागत जाति व्यवसाय, कचरा गोळा करणारे, रँग-पिकर्स आणि स्वच्छ करणारे प्रतिनिधींद्वारे हे केले जाते, ज्यांच्यासाठी कचऱ्याचे पर्वत उत्पन्नाचे स्रोत आहेत आणि स्थानिक मानकांद्वारे ते महत्त्वपूर्ण आहे.

कचऱ्याचे वर्गीकरण केले जाते आणि बाहेर ठेवले जाते: कचरा कागद, लोह आणि नॉन-फेरस धातू, काच, आणि चिमटे व जुन्या कपडे धुऊन मिसळल्या जातात. पुन्हा वापरता येणारी कोणतीही गोष्ट पुनर्विक्री केली जाऊ शकते. परंतु कचरा गोळा करणार्यांकडूनही पुन्हा वापरला जाऊ शकत नाही, बऱ्याचदा गरीब शेजारच्या रस्त्यावर पुन्हा फेकले जाते, जिथे ते दक्षिणेच्या दक्षिणेकडील सूर्यामध्ये एकसंधी राखाडी-तपकिरी मिश्रणमध्ये घट्ट होते.

कचरा हल्ला

नवी दिल्ली, देशाची राजधानी, विशेषतः 'आक्रमक कचरा' प्रभावित आहे. स्वच्छता कामगारांच्या वसाहतींपैकी एक म्हणजे राजनयिक चतुर्थांश मध्यभागी स्थित आहे, ज्यामुळे दूरच्या पटांगणाची पॅक आणि पिसेमिडच्या पिशव्या, दूरच्या दिशेने पसरलेल्या पिशव्या, राजनयिक मिशन्स आणि दूतावासाच्या विलासचे अतिथी आश्चर्यचकित करतात. रँग-पिकर्सची जाति बऱ्याच वर्षांपूर्वी येथे स्थायिक झाली - प्रांतीय राजनयिक चतुर्भुज सर्व बाजूंनी घसरला. शहर प्राधिकरणांनी अशा 'गैर-राजनयिक' शेजार्यांना पुनर्स्थापित करण्यासाठी अनेक वेळा प्रयत्न केला आहे, परंतु 'कचरा तिमाही' रहिवासी निश्चिंतपणे विरोध करतात आणि त्या सोडू इच्छित नाहीत.

आकडेवारी आश्चर्यचकित करणारे आहे: अधिकृत आणि अनधिकृत शहर डंप दररोज 10,000 टन कचरा जोडतात. पत्रकारांचा अंदाज आहे की याचा अर्थ दररोज 2,300 ट्रक. तथापि, कचऱ्याचे प्रमाण लोकसंख्येसह वाढत आहे आणि अशी अपेक्षा आहे की 2025 पर्यंत दररोज कचऱ्याचे प्रमाण 4,700 ट्रकलोडवर पोहोचले असेल.

एका भारतीय पत्रकाराने एकदा या लेखाच्या लेखकांना सांगितले की, परंपरागतपणे, भारतातील कचरा रस्त्यावर उतरविला गेला होता (जसे की एकदा ते अनेक युरोपियन शहरात होते) आणि नंतर गरम भारतीय सूर्य धूळ मध्ये सुकवेल. परंतु, आधुनिक प्लास्टिक, पॅकेजिंग आणि कार्डबोर्डच्या आगमनाने ही 'कचरा निपटारा प्रणाली' यापुढे काम करत नाही. अद्याप परंपरा राहते. आजपर्यंत, बऱ्याच भारतीय शहरात, कचरा फेकून देणे योग्य नाही आणि आपण तिथेच व तेथून काही लाजिरवाण्याशिवाय स्वतः ला मुक्त करा. कचरा बऱ्याचदा नद्यांमध्ये टाकला जातो. उदाहरणार्थ, दिल्ली

यमुना नदीवर वसलेली आहे, हिंदूंनी पवित्र मानली आहे, परंतु नदीच्या किनाऱ्याजवळ येणारी एक अप्रिय अनुभव आहे - 'पवित्र पाण्याची' जुन्या गटरसारखी वास. या नदीत बऱ्याच काळापासून जीवाणू वगळता काहीच राहिले नाही.

समस्या केवळ एखाद्या विशिष्ट कुटुंबाची किंवा तिच्या शिक्षणाची समृद्धी नाही. श्रीमंत शेजारच्या बऱ्याच रहिवाशांना कचरा गोळा करणारे कचरापेटी त्यांच्या कपाट्यापासून कचरा किंवा पिशव्या घेण्यास थांबत नाही. श्रीमंत नागरिक त्याऐवजी बँकस्टेटमध्ये कचरा टाकण्यासाठी एक सेवक पाठवू शकतील.

तथापि, ही समस्या स्पष्टपणे केवळ भारतीयांच्या सवयींबरोबरच नव्हे तर परंपरागत जातिव्यवस्थावर आधारित देशाच्या कचरा साफ करण्याच्या जुन्या पद्धतीने आहे. बऱ्याच भारतीय शहरात कचरा संकलन आणि प्रत्येक घराण्यातील आधुनिक केंद्रीकृत प्रणाली नाही. दिल्लीत, उदाहरणार्थ, कचऱ्याचे क्षेत्र केवळ 25% क्षेत्रातूनच गोळा केले जाते. अधिकृत लँडफिलवर पॅकेज ड्रॅग करणे ही एक लांब सहल आहे. म्हणून, शेजारच्या जिल्ह्यांमधील रहिवासींनी रिकामी जागा किंवा सोडलेले आच्छादन लँडफिलमध्ये बदलले आहे याबद्दल आश्चर्य नाही.

तरीही, संग्रहित होणार्या कचरासहही एक समस्या अस्तित्वात आहे. राजधानी जवळील चार प्रमुख लँडफिल्सम आधीच क्षमतेवर गेले आहेत आणि बंद करण्याची गरज आहे. परंतु भारतात नवीन लँडफिल्ससाठी जागा नाही जी आधीपासूनच जास्त आहे.

ही समस्या नवी दिल्लीसाठी अद्वितीय नाही. मुंबईमध्ये, उदाहरणार्थ, कचऱ्याचे पर्वत इतके मोठे आहे की कचरा उपनगरे आता संजय गांधी रिझर्वच्या चित्ताच्या चित्तांद्वारे चकित करतात - भक्षक मांजरी अन्न शोधत फिरत असतात आणि जवळपास राहणा-या लोकांना धोका निर्माण करतात. याव्यतिरिक्त, 'भारतीय आर्थिक राजधानी' मधील वायु कमीतकमी कचरा नसल्यामुळे प्रदूषित आहे.

देशाच्या दक्षिणेकडील बेंगलुरु शहरातील संगणकीय सॉफ्टवेअर, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि इंटरनेट तंत्रज्ञानासह, 'न्यू टेक्नॉलॉजीजची राजधानी' (कधीकधी इंडियन सिलिकॉन व्हॅली) देखील शहरात 3,000-4,000 टन कचऱ्याचे उत्पादन करते. या वाढत्या शहरात कचरा साठविण्याच्या जागेची समस्या इतकी तीव्र आहे की सरकारने निकोलस रोरीचचा मुलगा, स्वेतोस्लाव रोरीच आणि त्याची पत्नी आणि भारतीय चित्रपट तारा यांच्याद्वारे स्थापित तातगुनी इस्टेटच्या बाहेरील जागेची मागणी केली होती. , देविका रानी. स्वेतोस्लाव रोरीचने इस्टेटवर एक संग्रहालय स्थापन करण्याचे उद्दिष्ट ठेवले, परंतु काही स्थानिक नेत्यांनी 450 एकरच्या मनोर पार्कला लँडफिल म्हणून वापरण्याचा निर्णय घेतला. रशियन दूतावासाच्या आणि भारतीय जनतेच्या प्रयत्नांमुळे या संग्रहालयाने या प्रयत्नांना तोंड देण्यास भाग पाडले.

तज्ञ म्हणतात की जगातील 'सर्वात मोठी लोकशाही' असलेल्या प्रत्येक नागरिकाने त्यांच्या वय आणि संपत्तीनुसार दररोज 200 ते 600 ग्रॅम कचरा तयार केला आहे. ही कचऱ्याची सामग्री लखलखाटांवर पसरलेली आहे, अंधळे गल्ली, शहरी बँकस्ट्रेट्स आणि रस्त्यावर आणि रेल्वेमार्गावर निर्वासित आहे, यामुळे शहरातील आणि आसपासच्या सर्व कचरा गोळा करून स्वच्छ करणे अशक्य आहे.

अधिकारी जेव्हा तक्रार करतात की पर्यावरणविज्ञानी एसओएस सिग्नल पाठवत आहेत, तेव्हा विनाशकारी कचरा भारतीय शहरांमध्ये आधीपासूनच सुरक्षित सॅनिटरी आणि महामारीसंबंधी स्थिती सुधारण्यात मदत करणार नाही. आणि जर हे चालू राहिल्यास, कचरा लोकांना विस्थापित करण्यास सुरु होईल.

ब्रुम्स सह तारेअतिवेग

"हेनाही. विविध स्रोतांद्वारे भारतातील शहर दररोज 100,000 टन घन कचऱ्याचे उत्पादन करतात. सरकार प्रति कचरा 500 ते 1500 रुपये खर्च करतो: यापैकी 60-70 टक्के रक्कम कचरा संकलनावर खर्च केली जाते, वाहतूकवर 30 टक्के जास्त खर्च करते आणि उर्वरित अंदाजे पाच टक्के रीसाइक्लिंगवर खर्च केले जाते, "व्लादिमीर इव्हॅशिन म्हणाले. , ब्रिक्स बिझिनेस मॅगझिनच्या मुलाखतीत, मॉस्को स्टेट युनिव्हर्सिटीच्या सेंटर फॉर इंडोलॉजिकल स्टडीज मधील तज्ज्ञ.

बहुतेक कचरा जळून किंवा दफन केली जाते, इव्हॅशिन म्हणाले. त्यामुळे, या लोकसंख्या असलेल्या देशात लॅंडफिल साइटसाठी जागा शोधण्याची आवश्यकता इतकी तीव्र आहे की आश्चर्यकारक नाही. याव्यतिरिक्त, कचऱ्याच्या विरोधात मोठ्या प्रमाणावर मोहिमेसाठी भारतीय कचरा आणि स्वच्छ रस्त्यावर राहण्याच्या दृष्टीकोनात एक मूलभूत बदल आवश्यक आहे.

10. प्रदूषण

प्लास्टिक: आमच्या पाट्या, आमच्या जेवणातील, जेवणाचे टेबल आणि स्वयंपाकघरातील, आमच्या कार आणि बसमध्ये आणि आमच्या फोन आणि कार्यालयांमध्ये सर्वत्र प्लास्टिक आहे. प्लॅस्टिक शिवाय जगण्याची कल्पना करणे जवळजवळ अशक्य आहे.

प्लॅस्टिक पॅकेजिंग बाळांना आणि मुलांपर्यंत पोहोचण्यापासून आम्ही नेहमीच प्लॅस्टिक पिशव्या आणि पॅकेजेसवर गुंतागुंतीची चेतावणी घेतो. परंतु आपण या ग्राहक लक्ष केंद्रित केले नाही. तयार झालेल्या 8.3 अब्ज टन प्लास्टिकपैकी 6.3 अब्ज टन काढून टाकण्यात आले आहे. प्रत्येक वर्षी सुमारे 13 दशलक्ष टन प्लास्टिक कचरा महासागरांमध्ये जोडली जाते. त्यांच्या स्थायित्वानुसार, प्लास्टिक विघटित करू नका.

"प्लास्टिकची बाटली 450-1000 वर्षांपासून विघटित होते," असे पर्यावरण मंत्री हर्षवर्धन यांनी सांगितले.

प्लास्टिक उत्पादनातील बहुतेक वाढ एकल वापरासाठी किंवा डिस्पोजेबल अनुप्रयोगांद्वारे चालविली जाते. वापरल्या जाणार्या जवळजवळ 50% प्लॅस्टिक बाटल्या, प्लास्टिकच्या पिशव्या, पॅकेजिंग, पेंढा, हलवणारा पदार्थ, चम्मच आणि फोरक्स यासारख्या एकल वापर उत्पादनांचा वापर करतात. जगभरात, दर मिनिटाला 1 दशलक्ष प्लॅस्टिक पिण्याचे बॉटल्स खरेदी केले जातात. दरवर्षी आम्ही 5 ट्रिलियन डिस्पोजेबल प्लास्टिक पिशव्या वापरतो.

भारतात, एकूण प्लास्टिक वापराचा 80% कचरा म्हणून काढून टाकला जातो आणि अधिकृत आकडेवारीनुसार देशातील दररोज 25, 9 40 टन प्लास्टिक कचरा निर्मिती करतात. या कचरापैकी कमीतकमी 40% अचूक आहे.

कंपन्यांद्वारे कठोर प्लास्टिक पॅकेजिंगचे पुनर्चक्रण वाढविण्यासाठी एक सखोल प्रयत्न आहे. परंतु पिशव्या, कॅडी wrappers, तंबाखू आणि पॅन मसाला sachets, साबण wrappers आणि शैम्पू sachets म्हणून इतर एकल वापर प्लास्टिक एकतर कठीण किंवा गोळा करण्यासाठी पुरेसे आकर्षक नाहीत. या प्लॅस्टिक वस्तू नंतर लॅंडफिल्ड्स, अनधिकृत कचरा डंपमध्ये जाण्याचा मार्ग किंवा रस्ता कपाळावर अचूक राहतात.

अखेरीस, या एकल-वापरल्या जाणार्या प्लास्टिकच्या वस्तू नद्या, इतर जलाशया आणि महासागराशी जोडतात. ते जनावरांद्वारे खातात, आणि बर्बाददा आमच्या अन्न व्यवस्थेमध्ये त्यांचा मार्ग शोधतात.

यावर्षी फेब्रुवारीत, पटनातील बिहार पशुवैद्यकीय महाविद्यालयात दाखल झालेल्या सहा वर्षांच्या गायीने बुडलेल्या आणि संक्रमित असलेल्या पशुवैद्यकीय कर्मचा-यांना त्याच्या पोटातून 80 किलोग्रॅम प्लास्टिक काढून टाकले. डॉक्टरांनी पॉलिथिनला एका पोटाच्या पोटातून काढून टाकण्याची ही पहिलीच वेळ नव्हती, तरीही त्यातून 80 किलोग्रॅम. डॉक्टरांनी पाळीव प्राण्यापासून पॉलिथिन काढून टाकण्याची ही पहिलीच वेळ नव्हती, तरीही एका प्राणीने 80 किलोग्रॅम हे एक रेकॉर्ड होते.

11. राष्ट्रीय स्तरावर कमी सार्वजनिक उत्पादनांमुळे कमी उत्पादनक्षमता

, सांस्कृतिकदृष्ट्या विविध आणि उत्साही समाज असल्यामुळे भारत अनेक सण व उत्सव साजरे करतो. सार्वजनिक सुट्टीच्या वेळी, भारतात दोन जागतिक नोंदी आहेत, ज्यायोगे व्यवसायाच्या दृष्टिकोनातून ते करू शकतील. प्रथम, जगातील सर्वात जास्त (प्रति वर्ष 20 पेक्षा जास्त) आणि दुसरे म्हणजे प्रत्येक राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशाकडे स्वतःचे स्थानिक सुट्टी असते. भारतात फक्त तीन राष्ट्रीय सार्वजनिक सुट्टी आहेत आणि उर्वरित सर्व प्रादेशिक आहेत.

अत्यधिक सार्वजनिक सुट्ट्या अर्थव्यवस्थेला आणि आर्थिक व्यवस्थेला त्रास देतात. जेव्हा या सुट्ट्या 'वाजवी मर्यादा' ओलांडतात तेव्हा देशाच्या उत्पादकताची प्रतिकूल परिस्थितीशी तडजोड केली जाऊ शकते. देशाच्या आर्थिक आणि भांडवली बाजारपेठांना जागतिक ट्रेंडसह पकडण्यासाठी डिझाइन केलेल्या प्रयत्नांमुळे होणारी चळवळ आणि अनियोजित सुट्टीमुळे नुकसान होऊ शकते हे देखील बर्याचदा समजले जात नाही. भारतातील व्यवसाय करत असलेल्या कोणत्याही कंपनीवर स्थानिक किंवा दूरस्थपणे सुट्टीवर सुट्ट्यांचे प्रभाव दिसून येतो. ही आव्हाने खासकरून आउटसोर्स केलेल्या आयटी किंवा व्यावसायिक प्रक्रियांसह कंपन्यांकरिता आहेत जे आपल्या भारतीय समकक्षांबरोबर दूरस्थपणे कार्य करतात किंवा आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक सभेसाठी समोरासमोर भेटतात.

एसएलए (सर्व्हिस लेव्हल एग्रीमेंट्स) संपूर्ण वर्षभर सेवाची हमी देऊ शकते, परंतु लोकांसाठी नाही, याचा अर्थ असा की जेव्हा आपण विचार करता तेव्हा आपले की संसाधने उपलब्ध नसू शकतात. सुट्ट्यांचे वाजवी संच आणि नेहमीच्या आठवड्याच्या शेवटी, आधुनिक बँकिंगसह थोडीशी हळूहळू जरी चालत राहणे शक्य असेल. परंतु असंगत आणि मोठ्या संख्येने सार्वजनिक सुट्ट्या आणि काम न करण्याच्या सुट्ट्या असलेल्या देशामध्ये देशाच्या आर्थिक वाढीस अडथळा येऊ शकतो.

भारतीय सुट्टीच्या कामाच्या प्रवाहात अडथळा म्हणून पाहिले जाते. ते काय आहेत, ते कसे पाळले जातात आणि सांस्कृतिकदृष्ट्या ते काय दर्शवितात त्यामध्ये फार रस नाही. भारतीय सुट्टीच्या कॅलेंडर्सचे अचूक ज्ञान आणि या कॅलेंडर्सच्या नियोजनासाठी भारतासोबत काम करण्यासाठी देखील दुर्लक्ष आहे. येथे मुद्दा असा आहे की आपल्याला प्रादेशिकपणे विचार करावा लागेल. जर आपण भारतातील चार वेगवेगळ्या शहरांशी व्यवहार केला तर प्रत्येकास वेगळ्या राज्यात, सुट्ट्यांत थोडी फरक आढळेल. कोणत्या सुट्टीचे निरीक्षण करावे हे निवडण्यासाठी खासगी कंपन्यांकडे लक्षणीय अक्षांश असते, म्हणून आपल्याला हे माहित असणे आवश्यक आहे की भिन्न कंपन्यांची सुट्टीची यादी कोणती आहे.

नकारात्मक प्रभावाचा उल्लेख केल्यामुळे, सुट्टीत, मनोरंजन आणि प्रवास आणि पर्यटनासारख्या काही क्षेत्रांसाठी सुट्टी देखील एक वरदान आहे, जी अशा प्रकारच्या प्रसंगांवर वाढते. दुसऱ्या शब्दात लोकांना खरेदी करण्यासाठी जास्त वेळ देणे वाढते आणि वाढत्या वाढीवर सकारात्मक परिणाम होईल. दशर्रा, आयडी, दिवाळी आणि ख्रिसमससारख्या सणांमध्ये दरवर्षी विक्री महसूल कोट्यवधी रुपयांची निर्मिती होते.

भारत एक अतिशय वैविध्यपूर्ण देश आहे आणि विविधता कार्यस्थळापासून बाजारापर्यंत अनेक संधी प्रस्तुत करते. तथापि, ते आव्हाने देखील सादर करते. धर्म आणि कार्यस्थळ वाढत जाणारे वाढत आहेत. अधिक श्रमिकांना त्यांच्या

धार्मिक श्रद्धा आणि प्रथा धार्मिक कामाचा अभ्यास करण्यासाठी कामाच्या दिवसात सुट्टी आणि वेळ साजरा करण्याच्या कामासह कामाच्या ठिकाणी सामावून घेण्याची अपेक्षा करतात. जागतिक पातळीवर, या सुविधांमध्ये बर्‍याच काळापासून साम्य आहे. बहुतेक देशांमध्ये प्रबळ धर्मासह लोकसंख्या आहेत आणि कार्यस्थळासह, सार्वजनिक सुट्ट्या आणि सामाजिक मूल्यांसह देशाच्या आयुष्यातील बर्‍याच पैलूंमध्ये परावर्तित प्रथा दिसून येतात.

सर्वसाधारणपणे, हे स्पष्ट आहे की सुट्ट्या महत्त्वपूर्ण आहेत, परंतु सूक्ष्म-आर्थिक स्तरावर म्हणून कदाचित समष्टि आर्थिक पातळी म्हणून महत्त्वपूर्ण नाहीत. व्यवसाय दिवसांचे नुकसान कमी केल्याने जीडीपीमध्ये लक्षणीय वाढ होऊ शकते, व्यवसायासाठी एक स्थिर वातावरण प्रदान करता येते आणि सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे, त्या दिवशीच्या कमाईची कमतरता मिळविण्यास मदत होऊ शकते, ज्यामुळे सुट्टीची आठवण येते.

12. शिक्षणातील संकटे

सीबीएसईचे परिणाम संपले आहेत आणि विद्यार्थी विद्यापीठाच्या शिक्षणासाठी ड्रॉव्हमध्ये नोंदणी करणार आहेत. मुलांना त्यांच्या जीवन-यात्रेच्या पुढच्या अध्यायात पुढे येण्यास उत्साह वाटतो तर, महत्त्वपूर्ण मागणी-पुरवठा विसंगतीमुळे ही एक चिंताजनक आणि तणावपूर्ण व्यायाम देखील आहे आणि पुढीलप्रमाणे, भारतातील उच्च शैक्षणिक संस्थांपैकी कोणालाही टॉप 100 क्यूसमध्ये वैशिष्ट्य नाही क्रमवारी अपवादात्मक योग्यतेसह विद्यार्थ्यांसाठी ही एक मोठी निराशा असू शकते. भारताच्या आकार आणि आकांक्षा देशासाठी, ही एक मोठी अपयश आहे.

भारताच्या शिक्षणाची संकटे मागे घेण्याचे कारण या क्षेत्राकडे सात दशकांच्या दृष्टीकोनात आहेत. संशोधन आमच्या संस्कृतीत कधीही अंतर्भूत नव्हते आणि शिक्षणाची मूलतत्त्वे शिकवण्यासारखीच होती. परिणामी, आमचा दृष्टिकोन स्थिर आणि बुकिश झाला आणि केवळ शाळेत किती गेला ते यावर केंद्रित.

राष्ट्रीय पातळीवर, ही वाईट गोष्ट नाही. इतरथा आम्ही मुलांना शिक्षणाचा अधिकार नाकारतो आणि बऱ्याच लोकांना बाल मजुर बनण्यास भाग पाडले जाईल. 2009 मध्ये आरटीई कायद्याच्या अंमलबजावणीमुळे 26 दशलक्ष मुले आज भारतात शाळेत गेली आणि तिला जगातील सर्वात मोठी शाळा प्रणाली बनविली. सुमारे 1.5 दशलक्ष शाळा सरकारद्वारे चालविल्या जाणाऱ्या 10 दशलक्ष शाळा आहेत. शिक्षण बाजार सध्या 100 अब्ज डॉलर्सचे मूल्य आहे आणि 2020 पर्यंत ते दुप्पट होईल. हे प्रभावी आहे.

परंतु भारताला फक्त शिक्षणाचा अधिकारच नव्हे तर गुणवत्तापूर्ण शिक्षणाचा अधिकार आहे. दोन वर्षांपूर्वी एक प्रतिष्ठित भारतीय मासिकांमध्ये एक त्रासदायक अहवालाच्या आधारे आमच्या अभियांत्रिकी स्नातकांपैकी फक्त सात टक्के रोजगार मिळू शकले.

जोपर्यंत शिक्षण प्रणाली मोठ्या प्रमाणावर पुनर्निर्मित केली जात नाही आणि खरं तर, आम्ही पुनर्निर्मित झालो, तर आपल्या तरुण लोकसंख्येची भविष्यातील संभाव्यता आम्ही नष्ट करू आणि यामुळे आपला डेमोग्राफिक डिव्हिडंड गमावू. यासाठी आमच्या शैक्षणिक व्यवस्थेचे डीएनए आतून बदलणे आवश्यक आहे. सरकारने याबद्दल आणि मागील काही महिन्यांत मान्यता दिली आहे, नवीन शिक्षण धोरणाचे स्वरूप समेत अनेक पुढाकारांवर चर्चा सुरू आहे.

दुर्दैवाने विश्वासार्ह संशयवाद आहे, दुर्दैवाने, भारत निश्चितपणे बजेटा आवंटन न करता महत्वाकांक्षी अर्जेडा असणे आवश्यक आहे आणि सिस्टीमला काय त्रास देतो याची स्पष्ट समज आहे.

योग्य होण्यासाठी, समस्येची तीव्र परिमाण धडकी भरवणारी आहे. मागील दशकांपासून आम्ही शहामृग-जसे आत्म-भ्रमनिरास बाजूला वळलो आहोत. ज्ञानाच्या अर्थव्यवस्थेच्या बदलत्या शैक्षणिक गरजांसाठी आम्ही धोका-प्रतिकूल आणि अंधुक आहोत. आमच्या बहुतेक शाळांमध्ये मूलभूत सुविधांचाच नव्हे तर शिक्षकांचा अभाव आहे. शिक्षक कोठे उपलब्ध आहेत, बहुसंख्य बहुतेक विस्तारित आणि कमी पात्र आहेत. यात काही आश्चर्य नाही की आमच्या पदवीधर नोकरीसाठी पात्र नाहीत.

देशाचे भविष्य त्याच्या शिक्षण व्यवस्थेद्वारे तयार केले आहे. एक निष्क्रिय प्रणाली एक निराशाजनक भविष्यात होईल. बाजारातील वाटा लक्षात घेता लक्षणीय प्रमाणात कमी प्रमाणात आम्हाला तोंड द्यावे लागते कारण बहुतेक शैक्षणिक संस्था सरकारी मालकीच्या आणि संचालित असतात. परंतु अप्रतिष्ठा एक वास्तविक आणि विश्वासाह धोका आहे.

आपल्याला विचारण्याची गरज आहे की शिक्षण हेतू काय आहे? दुसऱ्या शब्दांत, आम्ही शिक्षणातून साध्य करण्यासाठी काय अपेक्षा करतो. याचा अर्थ खरोखर दोन गोष्टींपैकी एक आहे: एकतर विद्यार्थी किंवा शिक्षक शिक्षण प्रणालीचे केंद्र आहेत.

प्राचीन काळापासून, शिक्षणाकडे किंवा शिक्षणाकडे आपले शिक्षक, गुरु, शिष्य किंवा शिष्य यांच्यातील संबंध आहे. शिक्षण माहिती प्रदान करणे नव्हे तर अभ्यास आणि अनुभवांच्या वर्षापर्यंतचे खोल ज्ञान आहे.

दुर्दैवाने, आम्हाला विश्वास आहे की आमच्या शिक्षण व्यवस्थेमुळे हेच होते! परिणामी, बहुतेक शिक्षक गुरुचे आच्छादन करतात. ते खरंच शिस्तप्रिय आहेत, जे पोलिसांसारखे वर्ग चालवतात.

जगभरातील तंत्रज्ञानाने काल शिक्षकांची जागा घेतली आहे. आम्ही पूर्वीच्या शतकाच्या पद्धती वापरून आधुनिक दिवसांच्या शिक्षणाची व्यवस्था करू शकत नाही. तंत्रज्ञानाचा आलिंगन आणि विचारांच्या विस्कळीत होणारी शिफ्ट आमच्या शिक्षणाच्या धोरणास सुधारण्यासाठी महत्त्वपूर्ण आहे.

सरळ सांगा, शिक्षक केवळ पेन्सिलला धारदार करते आणि प्रत्येक विद्यार्थ्याला स्पष्टपणे प्रकट करण्यास सक्षम करते. असे नाही की शिक्षकांना कसे शिकवायचे ते माहित नाही. त्याऐवजी ते खरोखर शिकत नाहीत हे त्यांना ठाऊक नाही. शिक्षकांना हे माहित असणे आवश्यक आहे की विद्यार्थी प्रणालीचे केंद्र आहेत आणि ते शिक्षक म्हणूनच केवळ सुविधा देणारे आहेत आणि काहीच नाही.

यासाठी आमच्या शैक्षणिक व्यवस्थेची पुनर्रचना करणे आवश्यक असलेली मूलभूत अनुवांशिक शिफ्ट आवश्यक आहे. जर आपण विचारांची स्वायत्तता स्वीकारली तरच हे घडेल. जेव्हा आपण ते करतो तेव्हा आपण उत्सुकता आणि अशा प्रकारे रचनात्मकता वाढवितो. हे प्राप्त करण्यासाठी, आमच्या शिक्षकांना शिक्षित करणे आवश्यक आहे.

जागतिक दर्जाचे शिक्षण प्रणालींमध्ये वैचारिक फोकस नाही परंतु संपूर्णपणे मार्केट संचालित आहे. बाजाराप्रमाणे, भविष्याबद्दल त्यांची अपेक्षा असते आणि नेव्हिगेट करणे किती आवश्यक आहे याची खात्री करा. जर भारताचे भविष्य हे शिक्षण देत असलेल्या गुणवत्तेनुसार निश्चित केले जायचे असेल तर मनशक्तीने नाटकीय बदल करावा लागेल. एचजी वेल्सने आपल्याला आठवण करून दिली: "सभ्यता ही शिक्षण आणि आपत्ती यातील एक वेग आहे." आपण कुठे जात आहोत हे आमची निवड ठरवते. समस्या अशी आहे की आम्ही वेळ संपत आहोत.

13. ग्रामीण विकास

भारत अर्थव्यवस्थेच्या मोठ्या प्रमाणावर वाढीसह उदय होत आहे आणि संपत्तीचे गुण प्रदर्शित करण्याचे आमचे शहर आणि शहरी केंद्रे सुरु आहेत. तरीही, एकसमान विकास नाही, शहरी भारताशी निगडित राहण्याशिवाय ग्रामीण भागाचे ठिकाण नाही. 70% पेक्षा अधिक लोक गावांमध्ये राहतात आपल्या 80 टक्के गरीब देखील ग्रामीण भागात राहतात. आर्थिक वाढीचे फायदे लोक दोन-तृतीयांश लोकांपर्यंत पोहोचत नाहीत. विकासाच्या दृश्यमान चिन्हे आपल्याला ग्रामीण भागातील समस्या विसरू नयेत.

भारतीय अर्थव्यवस्था जगातील चौथी सर्वात मोठी आहे. पण विकास नमुना एकसारखे नाही. शेती, पायाभूत सुविधा विकास आणि सामुदायिक आणि सामाजिक सेवा यासारख्या महत्त्वाच्या क्षेत्रांमध्ये, उत्पादन, सेवा आणि संप्रेषण क्षेत्रातील वाढीचा दर मोठ्या प्रमाणावर सुधारला आहे आणि संपूर्णपणे ग्रामीण विकासात आमचा कार्यप्रदर्शन कौतुककारक नाही.

ग्रामीण लोकांच्या विकासाशिवाय, देश विकसित होण्याचा दावा कधीही करू शकत नाही. अलिकडच्या वर्षात शेतीचा विकास कमी झाला आहे आणि म्हणूनच शेतीची गुंतवणूक आणि फायदेशीरपणा, पिकांखालील निव्वळ पेरणी क्षेत्र आणि सिंचनखालील क्षेत्र आहे. आर्थिक सर्वेक्षण 2006-2007 च्या अनुसार, जवळजवळ सर्व पिकांवर प्रति युनिट क्षेत्र कमी उत्पन्न नियमित वैशिष्ट्य बनले आहे.

ग्रामीण भारत संकटात आहे. डॉ. एम. एस. स्वामीनाथन, प्रतिष्ठित कृषी अर्थशास्त्रज्ञ म्हणाले, "ग्रामीण अर्थव्यवस्थेच्या घटनेत कृषी संकटांचे मूळ आहे ... मालमत्ता-कमीचा प्रवास स्थलांतरित होणारी बेरोजगारी वाढत आहे. कमीतकमी समर्थन किंमत यंत्रणा बऱ्याच वस्तूसाठी काम करत नाही. आजीविका सुरक्षा व्यवस्थेच्या प्रत्येक स्तरावर गरीबीतून फायदा मिळविण्याची प्रवृत्ती आहे. ग्रामीण भागामध्ये काहीतरी गडबड आहे ... "

आज, विविध प्रकारच्या अडचणींच्या पार्श्वभूमीवर स्वतः ला असहाय्य वाटतात. , देशाच्या काही भागांत शेतकरी चरम उपासनेचा अवलंब करीत आहे. अप्रत्याशित हवामानाच्या फरकांमुळे पुनरावृत्ती झालेल्या पीक अपयशी, लागवडीच्या वाढत्या किंमतीस पूर्ण करण्यात अक्षमता, आणि वाढत्या कर्जाच्या ओझ्यामुळे निराशाजनक कारणे आहेत. अशा परिस्थितीत, ग्रामीण पुनर्निर्माण आव्हाने पूर्ण करणे एक भयानक आणि प्राधान्यपूर्ण कार्य बनते.

कृषी ही आपल्या अर्थव्यवस्थेचा मुख्य आधार आहे, हे अनिवार्य आहे की जर मंदी न झाल्यास ही क्षेत्र निर्बंधित होण्यापासून दूर करण्यासाठी एक व्यापक आणि वेळबद्ध कार्यक्रम आहे. अर्थसंकल्पीय आणि पायाभूत सुविधांच्या आणि विपणन सुविधांसह, शेतक-यांना मोठ्या प्रमाणात सिंचन सुविधा, चांगले बियाणे आणि शेती-इनपुट, आणि खतांचा उचित पुरवठा करावा लागेल. शेतीची उत्पन्नाची उत्पत्ती होणे आवश्यक आहे आणि शेतक-यांना हवामान, आर्थिक संसाधने आणि बाजारपेठांच्या विचलनाकडे दुर्लक्ष केले जाऊ नये.

या क्षेत्रातील उत्पादनक्षमता आणि रोजगार निर्मिती वाढविण्यासाठी, मूलभूत सुधारणांवरील आधारभूत किंमत, आधारभूत किंमतीनुसार आणि स्वस्त कर्जाची तरतूद एका बिंदूच्या पलीकडे मदत होणार नाही अशा बाबतीत स्ट्रक्चरल

बदल आणण्याची गरज आहे. अनुभवातून दिसून आले आहे की जमिनीपर्यंत पोहोचणे गरिबांना विरोधी-वाढीचे नाही. ग्रामीण वाढीच्या धोरणात, लहान कुटुंबाच्या शेतीची गतिशीलता महत्वाची भूमिका बजावते.

ग्रामीण विकासात समस्या

भारतातील ग्रामीण भागातील 60-70% लोक आतील परिस्थितीत राहतात. स्वातंत्र्याच्या 60 वर्षांनंतरही हा दुःखद स्थिती अस्तित्वात आहे. म्हणूनच सध्याच्या परिस्थितीत ग्रामीण विकास कार्यक्रमांची तात्काळ गरज आहे. ग्रामीण विकासाच्या कार्यक्रमांतर्गत कमीतकमी अडथळे आहेत

1. बर्याच गावांमध्ये वीजपुरवठा नाही.
2. बर्याच ग्रामीण लोक स्वयंपाक, जिवंत आणि शेती करण्याच्या प्राथमिक पद्धती वापरत आहेत आणि त्यांच्याकडे या पद्धतींवर विश्वास आहे.
3. प्राचीन पाककला स्टोव्ह वापरून सुमारे 300,000 मृत्यू / वर्ष प्रदूषण झाल्यामुळे योजना आखतात.
4. भारतातील 54% लोकसंख्या 25 वर्षांपेक्षा कमी आहे आणि त्यापैकी बहुतेक ग्रामीण भागातही फारच कमी रोजगार संधी आहेत.
5. ग्रामीण विकास कार्यक्रमात साक्षरता ही मोठी समस्या आहे.
8. प्रत्येकाला शहरी शहरात जायचे आहे, म्हणून ग्रामीण लोकांना दुर्लक्षित केले जाते.
9. खाजगी विकास संकल्पना ग्रामीण विकासासाठी उपयुक्त आहे परंतु सरकार या बाबतीत जास्त लक्ष देत नाही.
10. धोरण निर्माणे ग्रामीण लोकांच्या सुधारण्याकरिता धोरणे, कार्यक्रम तयार करतात परंतु, जर या प्रोग्रामची अंमलबजावणी झाली नाही तर त्यांचा उपयोग नाही.

बिल्ड वर्जन: कंठविभाग 122818